

ความสัมพันธ์ระหว่างการทำกักตุนแล็กิจการและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ในรายงานประจำปี : กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

The Relationship Between Corporate Governance and Environmental
Disclosures in Annual Reports : A Case Study of Company Listed on The
Market for Alternative Investment

เมธาวดี อ่อนวิทย์¹, และมัทนชัย สุทธิพันธุ์²

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการทำกักตุนแล็กิจการที่ดีกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยใช้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 48 บริษัท เป็นกลุ่มตัวอย่างและใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับค่าของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี พ.ศ.2552 และ ปี พ.ศ. 2554 ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี โดยบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ส่วนบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารกับกลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ในการทดสอบความสัมพันธ์การศึกษานี้ไม่พบว่าการทำกักตุนแล็กิจการมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ข้อจำกัดจากงานวิจัย คือ ปริมาณของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา และเครื่องมือที่นำมาใช้วิเคราะห์เนื้อหา.

คำสำคัญ: การทำกักตุนแล็กิจการ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

Abstract

Objectives of this research are to investigate environmental disclosures in annual reports by companies in M.A.I. of the Stock Exchange of Thailand, and test for relationship between corporate governance and environmental disclosures. 48 M.A.I.

^{1,2} ภาควิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา 90110 ประเทศไทย

firms are used as population and samples. Moreover, content analysis is used to measure word count of the environmental disclosures on corporate annual reports in 2008 and 2010. The findings show that M.A.I. companies provide environmental disclosures in their annual reports. Companies in industrial industry report the most words of environmental disclosures. On the other hand, firms in resource, and agriculture and food provide the less environmental disclosures than the others. Finally, the study cannot find any relationship between corporate governance, and environmental disclosures. Sample used in this study, research instrument are mentioned as limitations of the research.

Keywords: corporate governance, environmental disclosures, The Market for Alternative Investment (M.A.I.) Stock Exchange of Thailand

บทนำ

ปัจจุบันการเจริญเติบโตของภาคธุรกิจ ทำให้เกิดสภาวะการแข่งขันทางด้านธุรกิจมากขึ้น ดังนั้นบริษัทจึงต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และส่วนหนึ่งที่จะสามารถช่วยในการแข่งขันทางด้านธุรกิจได้ คือการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตลาดหลักทรัพย์จึงได้เลือกหลักการ ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีจำนวน 15 ข้อ เพื่อให้บริษัทสามารถนำไปถือปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก และเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว รวมทั้งเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัท ตลาดหลักทรัพย์เชื่อมั่นว่าการดำเนินตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท และทำให้บริษัทได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพของฝ่ายจัดการอันจะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บริษัทประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้ คือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปัจจุบันปัญหามลภาวะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงได้มีหน่วยงานทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ ได้ออกมาตราฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งในเรื่องของการลดและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวโน้มที่บริษัทจะมีนโยบายการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอาจมีมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีงานวิจัยใดที่ศึกษา

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ทำให้ไม่ทราบ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การศึกษความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจยังให้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทโดยส่วนใหญ่จะถูกบีบบังคับจากผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการทราบข้อมูลของบริษัท ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังนั้นในการศึกษาวิจัยอาจมีทฤษฎีที่สามารถใช้ทดสอบงานวิจัยได้ หลายทฤษฎี แต่จากการที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมในอดีตและพบว่าทฤษฎีที่เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้คือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียโดยมุมมองจากแนวคิดนี้มุ่งไปยังนโยบายของบริษัทที่สร้างผลกระทบให้เกิดแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า คู่แข่ง ภาครัฐและชุมชน เป็นต้น โดยบริษัทมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องตอบสนองความต้องการให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของตนเอง ดังนั้น การศึกษานี้จึงใช้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียเพื่ออธิบายว่าบริษัทจะอยู่รอดในสังคมได้นั้น บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้ผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างจริงจัง และเป็นการทำให้บริษัทสามารถอยู่รอดต่อไปในสังคมอย่างยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมซึ่งทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของบริษัทที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ค่าตอบแทนของผู้บริหาร และการก่อหนี้ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ 5 หัวข้อ ดังนี้

สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากงานวิจัยในอดีตพบว่า ปัจจัยด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีล้วนแต่มีความสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ที่รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากความชัดเจนและความพอเพียงในอำนาจหน้าที่ที่คณะกรรมการบริษัทมอบให้คณะกรรมการตรวจสอบ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันและเสริมสร้างให้แนวคิดการกำกับดูแลกิจการเกิดผลในทางปฏิบัติ และเป็นประโยชน์กับบริษัทและผู้ที่เกี่ยวข้อง (ศนิพร จันทรสถาพร, 2546) แต่มีงานวิจัยที่ศึกษาพบว่าลักษณะองค์ประกอบคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (เบญจพร โมกชะเวศ, 2551)

โครงสร้างความเป็นเจ้าของ

จากงานวิจัยในอดีตพบว่า อำนาจควบคุมบริษัทของฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัท โดยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 100 บริษัท ที่มีปัจจัยด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น (สิทธิร ภูมิวัฒน์, 2553) ในขณะที่โครงสร้างการเป็นเจ้าของที่วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรกพบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม แสดงว่าโครงสร้างการถือหุ้นในลักษณะของการดำเนินธุรกิจภายในครอบครัวไม่มีผลทำให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อยลง (ฐิติมา กิ่งแก้ว, 2555)

สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ

จากงานวิจัยในอดีตพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติกับการเปิดเผยข้อมูล โดยชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่อยู่ในประเทศมาเลเซียได้มีการเปิดเผยข้อมูลเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในเชิงรุกที่จะเพิ่มเงินทุนจากนักลงทุน (Haniffa and Cooke, 2005) ซึ่งงานวิจัยทั้งหมดในอดีตพบว่าสัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูล และมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่ศึกษาในปัจจุบันนี้

ค่าตอบแทนของผู้บริหาร

จากงานวิจัยในอดีตพบว่า ค่าตอบแทนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลการดำเนินงานวัดปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับทิศทางที่คาดไว้ว่าบริษัทที่มีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้บริหารในอัตราที่สูงจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานวัดปัจจุบันดีกว่าบริษัทที่มีการจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวในอัตราต่ำ (ธารทิพย์ ศรีวิสุทธ์, 2550) แต่ปัจจัยในเรื่อง

คำตอบแทนของผู้บริหารอาจไม่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเงินเนื่องจากมีงานวิจัยศึกษาพบว่า ลักษณะองค์ประกอบคณะกรรมการกำหนดคำตอบแทนไม่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (เบญจพร โมกษะเวส, 2551)

การก่อหนี้

จากงานวิจัยในอดีตพบว่า ระดับความมีอิทธิพลของควมมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ที่อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันในอุตสาหกรรมผลิตและอุตสาหกรรมบริการ และไม่มากพอที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้ง 2 อุตสาหกรรม (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549) ในขณะที่โครงสร้างหนี้สินที่วัดจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมพบว่า มีความสัมพันธ์เป็นลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมคือ บริษัทที่มีหนี้สินสูงจะเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะบริษัทกลุ่มนี้มีแรงกดดันด้านหนี้สิน อาจไม่มีงบประมาณในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมทำให้ไม่มีกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก จึงทำให้เปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ (ฐิติมา กิ่งแก้ว, 2555)

การศึกษาคั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ที่มีรายงานประจำปีครบทั้งปี พ.ศ. 2552 และปี พ.ศ.2554 จำนวน 48 บริษัท ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) เกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจำนวน 2 บริษัท 2) สินค้าอุปโภคบริโภคจำนวน 6 บริษัท 3) สินค้าอุตสาหกรรมจำนวน 15 บริษัท 4) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 4 บริษัท 5) ทรัพยากรจำนวน 2 บริษัท 6) ธุรกิจการเงินจำนวน 3 บริษัท 7) บริการจำนวน 12 บริษัท และ 8) เทคโนโลยีจำนวน 4 บริษัท การศึกษาคั้งนี้ได้ทำการวัดโดยการนับจำนวนคำตามวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555; เบญจพร โมกษะเวส, 2551) เนื่องจากผู้วิจัยให้คะแนนปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากจำนวนคำที่นับได้ แต่ไม่ได้เป็นการวัดคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการนับคำผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม Microsoft Word ในการนับจำนวนคำ โดยให้คะแนนปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากจำนวนคำที่นับได้และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคั้งนี้ คือแบบเก็บข้อมูลซึ่งแบบเก็บข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัทและส่วนที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเงินในรายงานประจำปีของบริษัท โดยส่วนที่ 2 ประกอบด้วย 1) นโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 2) ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึง มาตรฐาน ISO 14001 3) การจัดการความเสี่ยง รวมถึงการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 4) การตรวจสอบสิ่งแวดล้อม 5) เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม 6) การรับรองมาตรฐานต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 7) วัตถุประสงค์รวมถึง การวิจัยและพัฒนาการจัดการพลังงาน 8)

กระบวนการผลิต รวมถึงเทคโนโลยีสีเขียวและเงินลงทุน 9) ผลิตภัณฑ์สีเขียว 10) วิธีการจัดการของเสีย 11) การจัดการภาวะมลพิษ ได้แก่ อากาศน้ำ ดิน เสียงและรั่วไหล 12) กิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม 13) ต้นทุนด้านการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม 14) ระบบบัญชีต้นทุนสิ่งแวดล้อม 15) การรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน 16) การศึกษาและอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 17) รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม 18) ข้อพิพาท การฟ้องร้อง การดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาคั้งนี้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์แบบถดถอยถูกใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

จากกลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ที่มีรายงานประจำปีครบทั้งปี พ.ศ. 2552 และปี พ.ศ. 2554 จำนวน 48 บริษัท และสามารถแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมออกเป็น 8 กลุ่ม โดยแสดงในรูปของการแจกแจงความถี่ และร้อยละดังนี้ (ดูจากตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	กลุ่มอุตสาหกรรม	กลุ่มตัวอย่าง		บริษัทที่เปิดเผย พ.ศ.2552		บริษัทที่เปิดเผย พ.ศ.2554	
		จำนวนบริษัท	ร้อยละ	จำนวนบริษัท	ร้อยละ	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	2	4.2	2	100	2	100
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	6	12.5	5	83.33	6	100
3	สินค้าอุตสาหกรรม	15	31.3	15	100	15	100
4	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	4	8.3	3	75	2	50
5	ทรัพยากร	2	4.2	1	50	2	100
6	ธุรกิจการเงิน	3	6.3	2	66.67	2	66.67
7	บริการ	12	25.0	7	58.33	8	66.67
8	เทคโนโลยี	4	8.3	2	50	2	50
	รวม	48	100	37	77.08	39	81.25

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มบริษัทเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี พ.ศ. 2552 และปี พ.ศ. 2554 ทุกบริษัท แต่ในขณะเดียวกันมีกลุ่มบริษัทสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มบริการในปี พ.ศ. 2554 มีแนวโน้มของจำนวนบริษัทที่ต้องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 ส่วนในกลุ่มบริษัทอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในปี พ.ศ. 2554 มีแนวโน้มของจำนวนบริษัทที่ต้องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมลดลงจากปี พ.ศ. 2552 แต่การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังสามารถแยกตามหัวข้อในการเปิดเผยข้อมูลได้

อีกด้วย ซึ่งสามารถดูได้จากตารางที่ 2 เป็นการแสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของปี พ.ศ. 2552 และปี พ.ศ. 2554 โดยแบ่งตามหัวข้อได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงประเภทการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2554

ลำดับที่	หัวข้อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ปี พ.ศ. 2552			ปี พ.ศ. 2554		
		จำนวนค่าที่เปิดเผยมากที่สุด	จำนวนค่า (เฉลี่ย)	ส่วนเบี่ยงเบน	จำนวนค่าที่เปิดเผยมากที่สุด	จำนวนค่า (เฉลี่ย)	ส่วนเบี่ยงเบน
1	นโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	408.00	70.71	100.24	651.00	94.17	147.51
2	การจัดการความเสี่ยง รวมถึงการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	261.00	23.92	56.28	272.00	20.35	55.98
3	กระบวนการผลิต รวมถึงเทคโนโลยีสีเขียวและเงินลงทุน	421.00	21.40	75.30	421.00	13.02	64.15
4	กิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม	536.00	11.54	77.35	536.00	11.54	77.35
5	การจัดการการภาวะมลพิษ ได้แก่ อากาศ น้ำ ดิน เสียงและรั่วไหล	157.00	3.27	22.66	157.00	3.27	22.66
6	ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมรวมถึงมาตรฐาน ISO 14001	92.00	2.63	14.04	98.00	2.04	14.15
7	การรับรองมาตรฐานต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	98.00	2.04	14.15	93.00	1.94	13.42
8	วิธีการจัดการของเสีย	93.00	1.94	13.42	36.00	1.29	6.34
9	เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม	36.00	1.29	6.34	43.00	0.90	6.21
10	ต้นทุนด้านการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	41.00	0.85	5.92	34.00	0.71	4.91
	จำนวนค่ารวม	1,140.00	139.59	219.96	1,201.00	149.23	254.93

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งประกอบด้วย 18 หัวข้อตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2552 บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหัวข้อ 3 อันดับแรกโดยเรียงตามจำนวนค่าโดยเฉลี่ย คือ ลำดับที่ 1 หัวข้อนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 70.71 ค่า ลำดับที่ 2 หัวข้อการจัดการความเสี่ยง รวมถึงการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน 23.92 ค่า ลำดับที่ 3 หัวข้อกระบวนการผลิต รวมถึงเทคโนโลยีสีเขียวและเงินลงทุน จำนวน 21.40 ค่า และในปี พ.ศ. 2554 บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหัวข้อ 3 อันดับแรกโดยเรียงตามจำนวนค่าโดยเฉลี่ยคือ ลำดับที่ 1 หัวข้อนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 94.17 ค่า ลำดับที่ 2 หัวข้อการจัดการความเสี่ยง รวมถึงการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน 20.35 ค่า ลำดับที่ 3 หัวข้อกระบวนการผลิต รวมถึงเทคโนโลยีสีเขียวและเงินลงทุน จำนวน 13.02 ค่า ส่วนในหัวข้อที่บริษัทไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2554 นั้น อาจเป็นเพราะบริษัทเล็งเห็นว่า หากเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อดังกล่าวไปอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทไปในทางลบได้

เช่นในหัวข้อข้อพิพาท การฟ้องร้อง การดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น หรือไม่บางหัวข้อที่บริษัทไม่ได้ให้ความสนใจเนื่องจากบริษัทต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนค่อนข้างสูง บริษัทอาจไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่บริษัทจะได้รับกลับคืนมา

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ(Multiple Regression) ปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2554

Model	ปี พ.ศ. 2552					ปี พ.ศ. 2554				
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta			B	Std. Error	Beta		
(Constant)	168.679	272.084		.620	.539	286.505	313.118		.915	.366
สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	12.806	92.690	.025	.138	.891	-24.672	106.669	-.041	-.231	.818
โครงสร้างความเป็นเจ้าของ	23.435	193.508	.021	.121	.904	-97.568	222.692	-.075	-.438	.664
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	-222.233	295.719	-.153	-.751	.457	-306.296	340.318	-.182	-.900	.374
ค่าตอบแทนของผู้บริหาร	-1.939E-008	.000	-.001	-.005	.996	1.743E-006	.000	.064	.357	.723
การก่อหนี้	-.965	1.376	-.120	-.701	.487	-.972	1.584	-.104	-.614	.543

นัยสำคัญที่ 0.01 และ 0.05

การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ(Multiple Regression) ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ซึ่งผลการศึกษาไม่พบว่าการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีทั้งปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2554 อย่างเป็นทางการเป็นนัยสำคัญในทุกตัวแปรที่นัยสำคัญที่ 0.01 และ 0.05 ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ. 2552 มีผลการทดสอบไม่แตกต่างกับปี พ.ศ. 2554 คือ การกำกับดูแลกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งการที่ผลการทดสอบไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมนั้น ยังทำให้การกำกับดูแลกิจการไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมตามไปด้วย และการที่ผลการทดสอบไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนั้นอาจเกิดจากข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

สรุป

วิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี โดยกลุ่มบริษัทเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2554 ทุกบริษัท และการทดสอบความสัมพันธ์การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่พบว่าการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการออกกฎหมายสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกกฎหมายให้รัดกุมมากขึ้น หรือใช้เป็นฐานข้อมูลในการต่อยอดการวิจัยในอนาคตได้ เนื่องจากการทำวิจัยในครั้งนี้ยังไม่มีในประเทศไทยดังนั้นผลการวิจัยจึงมีประโยชน์ในการทำวิจัยในอนาคตไม่มากนักน้อย และการมีการกำกับดูแลกิจการเป็นการช่วยปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น อย่างน้อยจากการที่ไม่มีมีการเปิดเผยข้อมูลอาจจะทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลบางส่วนถึงแม้ว่าจะพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ก็ตาม อย่างไรก็ตามข้อจำกัดจากงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัยในครั้งนี้มีความแตกต่างกับวิจัยในอดีตตรงที่ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ในประเทศไทยและต่างประเทศจะศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และเครื่องมือที่นำมาใช้วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดในการศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมระหว่างกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

เอกสารอ้างอิง

- จอมขวัญ รัชตะวรรณ. (2549). การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยประยุกต์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา กิ่งแก้ว. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธารทิพย์ ศรีวิสุทธิ์. (2550). ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของโอกาสในการลงทุนกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร โมกษะเวส. (2551). ลักษณะของธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. คณะบัญชี วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2555). การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท : กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศนิพร จัทรสถาพร. (2546). ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการมุมมองของผู้ตรวจสอบภายใน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิธ ภูมิวัฒน์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Haniffa, R.M. and Cooke, T.E. (2005). The impact of culture and corporate governance on corporate social reporting, *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 24, pp. 391-430.
- Kathy Kathyayini, Carol A. Tilt and Laurence H. Lester. (2012). Corporate governance and environmental reporting: an Australian study, *Emerald Group Publishing Limited*, 143-163.